

xv é

congrés
d'història
de la medicina
catalana

berga 2mil8

del 13 al 15 de juny

programa d'actes

XV

Congrés d'Història de la Medicina Catalana

Organitza:
Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

Pavelló de Suècia

XV é
c o n g r é s
d ' h i s t ò r i a
d e l a m e d i c i n a
c a t a l a n a

berga 2mil8
del 13 al 15 de juny

El Seminari Pere Mata, de les Unitats de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia i d'Història de la Medicina de la Universitat de Barcelona, fou creat en ocasió del centenari de la mort de Pere Mata i Fontanet (Reus, 1811 - Madrid, 1877) que fou catedràtic de Medicina Legal, com a eina per a facilitar la publicació de llibres i la difusió de l'activitat científica.

Publicacions del Seminari Pere Mata, de la Universitat de Barcelona.
Any 2008.
Número 132.

© *Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya.*
Carrer del Carme, 47. 08001 - Barcelona.

© *Seminari Pere Mata.*
Unitat d'Ensenyament i Recerca de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia.
UER d'Història de la Medicina.
Departament de Salut Pública.
Universitat de Barcelona.
Carrer de Casanova 143. 08006 - Barcelona.

PRESENTACIÓ

Benvinguts al *XV Congrés d'Història de la Medicina Catalana*, benvinguts a la Catalunya Central i a la ciutat de Berga.

Els congressos d'història de la medicina catalana són convocats per la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya cada dos anys, alternant com a seus la capital, Barcelona, i poblacions del territori de parla catalana. Fins ara aquests congressos han conegut la majoria de terres de les futures vegueries: Barcelona (en 6 ocasions), Lleida (2), Camp de Tarragona (3), Girona (1), i la Catalunya Central (3). També han visitat altres llocs, com és el cas de Montpeller l'any 1970 i les Illes el 2002. La Catalunya Central ha celebrat a Montserrat part del congrés de Barcelona de l'any 1975, el segon; el congrés de Manresa de 1990, el sisè, amb seu complementària a Santpedor; ara ofereix aquest de Berga, el quinzè, i desitgem que en pugui acollir molts més, però seguint un principi d'equitat cultural sobre els territoris catalans, per la qual cosa queden altres llocs on anar abans de repetir escenaris.

La realització d'aquests congressos en llocs esparses de Catalunya té com a finalitat el coneixement historiogràfic de tot el país, la dinamització de la cultura històrica sanitària de les contrades, la creació i foment de grups de recerca històrico-mèdica, i donar suport i oportunitat a tots els historiadors de Catalunya per reunir-se, compartir i bescanviar els continguts de les seves recerques.

Habitualment, els congressos mèdics d'aspectes científics i assistencials no deixen patrimoni en el lloc on es desenvolupen, sinó solament continguts teoricopràctics de consum immediat i efímer als que hi participen. No és aquest el cas del congressos d'història de la medicina, que generen i difonen coneixement i, a més, deixen un ric patrimoni historiogràfic en les seves actes, esdevenint obres de referència i consulta posterior quan hom vol escatir fets del passat local dels llocs que n'han estat seus.

És amb aquest esperit d'investigar, de conèixer, de compartir i de debatre, que assistim al *XV Congrés d'Història de la Medicina Catalana*, i ens rep Berga, una vila antiga i carregada d'història de marca i de frontera, que esdevingué ciutat l'any 1877. Una

ciutat amable coneguda per les seves tradicions i festes, una de les quals ho és per excel·lència, la Patum, declarada per la UNESCO el 24 de novembre de 2005 Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat. La Patum és tradició, cultura, història i carta de naturalesa de tots els berguedans.

Però Berga no solament és Patum, també és una ciutat amb un nucli antic admirable, un conjunt patrimonial de molt valor i una societat de persones obertes al visitant, que s'hi troba acollit i còmode. Aquestes darreres circumstàncies han estat determinants a l'hora d'escollir Berga com a lloc on celebrar el nostre XV Congrés.

La seu del Congrés, el Pavelló de Suècia de Berga, és un important equipament municipal que també té la seva història. Va ser el pavelló amb el què Suècia va participar en l'Exposició Universal de 1929 de Barcelona. Posteriorment a l'esdeveniment, aquell país el cedí a l'Ajuntament barceloní perquè hi acollís colònies escolars de caire social. Barcelona va treure a concurs el seu emplaçament i el guanyà Berga. La Colònia Escolar Permanent fou inaugurada el 14 d'agost de 1932 per Francesc Macià. També va funcionar com a observatori meteorològic. Desmantellat després de la Guerra Civil, es va fer una reconstrucció *ad integrum* que s'inaugurà l'any 2001. Actualment es reconstrueix la seva torre original, l'únic element encara no recuperat. El Pavelló acull l'Arxiu Històric Comarcal i té una sala magnífica amb un aforament per a 200 persones, i tot tipus de serveis. Les seves característiques i la proximitat a l'hotel Berga Park, el fan un lloc idoni per a congressos de petit format.

Celebrarem tot el Congrés en el Pavelló citat, tant les conferències, ponències i comunicacions, com les dues exposicions sobre plafons i les dues exposicions virtuals, els concerts, i també les tasques de secretaria. També serà punt de partida i d'arribada de les cinc sortides culturals.

El dia 13 hi haurà la sessió inaugural i el dedicarem a les seccions *La medicina al Berguedà i la Catalunya Central* i a la primera meitat de *Medicina, Guerra Civil i dictadura*. També hi haurà activitats paral·leles, amb sortides a Pedret i al Museu de les Mines de Cercs i, al vespre, un concert de la Polifònica de Puig-reig.

El dia 14 el dedicarem a acabar els temes de la secció *La medicina al Berguedà i la Catalunya Central*, tot seguit s'exposaran els dels *Aspectes sanitaris dels arxius parroquials*, iniciarem el bloc de *Temes lliures* i per la tarda completarem la presentació de comunicacions sobre *Medicina, Guerra Civil i dictadura*. També hi haurà activitats paral·leles, com la sortida guiada per Berga, l'excursió a la Pobra de Lillet i, per la nit, gaudirem d'un altre concert.

El dia 15 acabarem l'exposició de les comunicacions de temes lliures i, posteriorment, es farà una explicació sobre com serà el nou *Diccionari Biogràfic de Metges Catalans*, l'aplicació dels sistemes multimèdia a la història de la medicina, i una relació dels projectes en curs, finalitzant el mati amb la sessió de cloenda i el dinar de comiat.

De ben segur que aquest Congrés tindrà el màxim d'interès degut a la qualitat dels investigadors que hi participen i als temes que han escollit, però des de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya també volem reconèixer el mèrit dels seus patrocinadors, entre els quals hem de destacar la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Berga, Caixa de Manresa, l'Hospital de Sant Bernabé, i el Consell Comarcal del Berguedà. També cal agrair a totes les institucions, entitats i associacions que li han donat alè, com la Societat Catalana d'Història de la Medicina, el Seminari Pere Mata de la Universitat de Barcelona, la Junta Comarcal del Berguedà del Col·legi de Metges, l'Arxiu Iconogràfic Històric de la Sanitat Catalana '*Gaspar Sentiñon*', l'Arxiu Històric de les Ciències de la Salut '*Simeó Selga i Ubach*', l'Àmbit de Recerques del Berguedà, l'Erol, la Societat d'Arqueologia del Berguedà, l'Arxiu Comarcal del Berguedà, i el diari Regió7.

Volem, a més, donar les gràcies a totes les persones que a títol personal s'han implicat en aquest projecte i l'han fet possible.

Arribat l'esdeveniment acadèmic, solament ens queda pronunciar i escoltar paraules, per més tard publicar les actes, com és habitual, a *Gimbernat. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència*.

Verba volent, scripta manent.

Que tinguin un bon Congrés en aquesta Berga acollidora.

Lluís Guerrero i Sala

President del XV Congrés d'Història de la Medicina Catalana
Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, juny de 2008.

ANTICS PRESIDENTS

Primer Congrés: Barcelona-Montpeller. 1970

President Dr. Ramón Sarró i Burbano

Segon Congrés: Barcelona-Montserrat. 1975

President: Dr. Manuel Carreras i Roca

Tercer Congrés: Lleida-Cervera. 1981

President: Dr. Jacint Corbella i Corbella

Quart Congrés: Poblet- Tarragona. 1985

President: Dr. Josep M. Calbet i Camarasa

Cinquè Congrés. Barcelona. 1988

President: Dr. Didac Parellada i Feliu

Sisè Congrés: Manresa-Santpedor. 1990

President: Dr. Manuel Camps i Surroca

Setè Congrés: Tarragona. 1992

President: Dr. Josep M. Adserà i Martorell

Vuitè Congrés: Barcelona. 1994

President: Dr. Josep M. Massons i Esplugas

Novè Congrés: Blanes. 1996

President: Dr. Pere Vallribera i Puig

Desè Congrés: Lleida-Alcarràs. 1998

President: Dr. Manuel Camps i Clemente

Onzè Congrés: Barcelona. 2000

Presidents: Drs. Moisès Broggi i Vallès

i Edelmira Domènech i Llaberia

Dotzè Congrés. Pollença. 2002

President: Dr. Francesc Bujosa i Homar

Tretzè Congrés: La Canonja. 2004

President: Dr. Josep M. Sánchez Ripollès

Catorzè Congrés: Barcelona. 2006

President: Dr. Manuel M. Escudé i Aixelà

COMITÈ D'HONOR

Excm. Sr. Antoni Fogué i Moya
President de la Diputació de Barcelona

Il·lm. Sr. Juli Gendrau i Farguell
Alcalde de l'Ajuntament de Berga

Excm. Sr. Jacint Corbella i Corbella
President de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

Il·lm. Sr. Miquel Bruguera i Cortada
President del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona

Il·lm. Sr. Josep Antoni Bombí i Latorre
*President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut
de Catalunya i Balears*

COMITÈ ORGANITZADOR

President

Lluís Guerrero i Sala

Vicepresidents

Josep Traserra i Parareda

Miquel Vilardell i Tarrès

Víctor J. Marí i Balcells

Secretari

Armand Rotllan i Verdaguer

Tresorer

Manuel M. Escudé i Aixelà

Vocals

Jaume Vima i Bofarull

Lluís Ballús i Planas

Josep Lluís Ausin Hervella

Rosa Serra i Rotés

Josep Carreras i Balaguer

Maria Gassó i Tarrés

COMITÈ CIENTÍFIC

Jaume Bech i Borràs

Ramon Balius i Juli

Josep M. Calbet i Camarasa

Manuel Camps i Clemente

Manuel Camps i Surroca

Edelmira Domènech i Llaberia

Josep Farguell i Magnet

Carles Hervàs i Puyal

Emili Huguet i Ràmia

Josep Liria i Casafont

Josep M. Massons i Esplugas

Josep Noguera i Canal

Joan Pujol i Ros

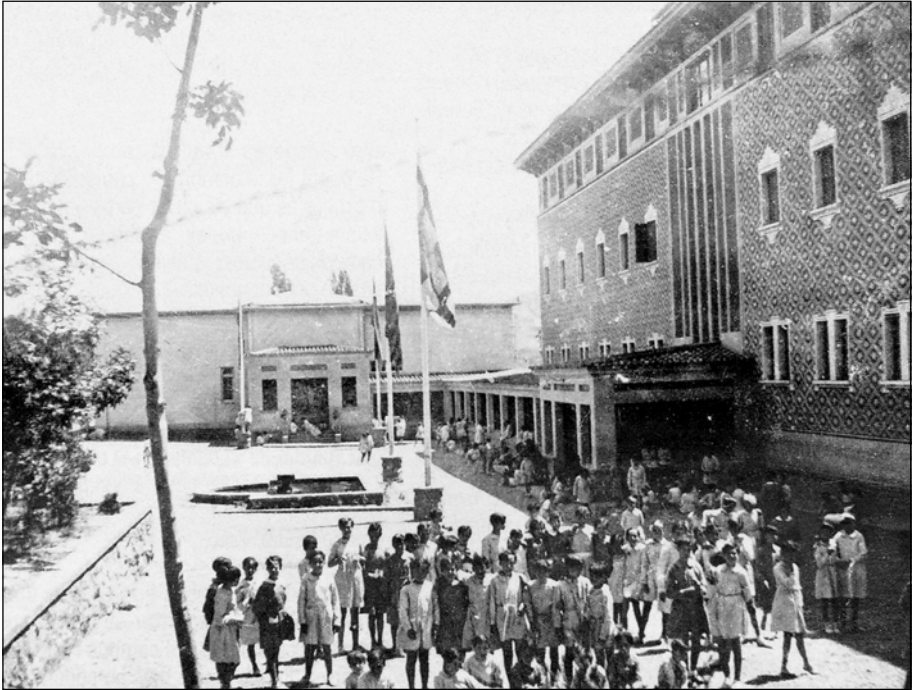
Dolors Santandreu i Soler

Josep M. Solé i Sabaté

Queralt Solé i Barjau

Josep Tomàs i Cabot

Secretari: José Ramón Alonso Carnero

Alumnes de la Colònia Permanent de Muntanya que es van instal·lar al Pavelló de Suècia de Berga.

Pavelló de Suècia en construcció. La Torre es pot veure al fons a mà esquerra.

PROGRAMA D'ACTES

PAVELLÓ DE SUÈCIA DE BERGA

DIVENDRES, 13 DE JUNY DE 2008

09,00 – 10,00 h: **RECEPCIÓ DELS CONGRESSISTES**

Lliurament de documentació

10,00 – 11,30 h: **LA MEDICINA AL BERGUEDÀ I LA CATALUNYA CENTRAL**

10,00 h: **PONÈNCIA:**

EMILI HUGUET I RÀMIA:

*Evolució històrica de la contaminació del riu Llobregat.
Repercussió en el medi humà.*

10,30 h: **Comunicacions:**

Moderador: Josep Traserra i Parareda

Secretari: Josep Carreras i Balaguer

CORBELLA CORBELLA, J.:

*Metges i cirurgians de la Catalunya Central entre 1831 i
1835 segons el registre de l'Acadèmia de Medicina.*

ROTLLAN VERDAGUER, A.:

*Anàlisi socio-sanitària de la prostitució a la ciutat de Manresa
durant el segle XIX.*

BALLÚS CASÒLIVA, G.:

La malaltia en les cançons populars.

FELIPÓ ORIOL, R.:

"Miracles" de la Mare de Déu de Queralt.

VILLEGAS MARTÍNEZ, F.:

La tradició remeiera dels santuaris marians del Berguedà.

TORNÉ PLANELL, J.:

Les revistes culturals i comercials a la Catalunya Central a començaments del segle XX: la Revista Il·lustrada Jorba i El Comarcano.

NOGUERA CANAL, J.:

Algunes aportacions de la premsa local (1868 – 1923) a la història de la medicina berguedana.

11,40 – 12,00 h: Descans (café).

12,00 – 13,20 h: **INAUGURACIÓ OFICIAL DEL XV CONGRÉS
D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA**

Sessió inaugural

Conferència inaugural a càrrec del Prof. Josep M. Solé i Sabaté,
catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat

Autònoma de Barcelona:

“*Sine ira et studio*”.

13,20 – 14,00 h: **Comunicacions:**

Moderador: Ramon Trias i Rubiès

Secretari: Ramon Felipó i Oriol

GUERRERO SALA, L.:

Els hospitals de Berga. Dels orígens medievals a la fi de l'Edat Moderna.

VILADÉS LLORENS, R.:

Bens patrimonials de l'Hospital de Sant Bernabé de Berga (1658 – 1868).

BARTRINA COROMINAS, E.:

Els quatre hospitals de Solsona.

PUJOL ROS, J.:

Mortalitat a l'Hospital de Sant Bernabé de Berga durant la primera guerra carlina.

14,00 – 16,00 h: Dinar de treball

16,00 – 17,30 h: **MEDICINA, GUERRA CIVIL I DICTADURA**

16,00 h: **PONÈNCIA:**

CARLES HERVÀS I PUYAL:

Hospitals de Sang a Catalunya durant la Guerra Civil (1936 – 1939). Visió de conjunt i recull iconogràfic.

16,30 h: **Comunicacions:**

Moderador: Carles Hervàs i Puyal

Secretari: Josep Noguera i Canal

RAMIS CORIS, J.:

Els entrebancs de la Mutual Mèdica de Catalunya i Balears. Guerra Civil i dictadura.

CALBET CAMARASA, J. M.; HERVÀS PUYAL, C.; GUERRERO SALA, L.:

Metges catalans morts durant la Guerra Civil i la repressió franquista.

BATTESTINI PONS, R.:

Rafael i Nicolau Battestini i Galup, metges i directors d'hospital durant la Guerra Civil.

SOLÉ BARJAU, Q.; DUEÑAS ITURBE, O.:

Santiago Vivancos, afusellat pel franquisme.

GUERRERO SALA, L.:

Isidre Alabern i Viñals (1890 – 1936):

un metge manresà assassinat.

HAUSSMAN TARRIDA, C.:

El doctor José Morales Úbeda, un héroe anónimo.

17,30 – 18,00 h: Descans (berenar).

18,00 – 20,00 h: **Comunicacions:**

Moderador: Manel Camps i Clemente

Secretària: Rosa Serra i Rotés

CARMONA CORNET, A. M.; TRIAS RUBIÈS, R.:

L'Institut Medicofarmacèutic de Catalunya durant el conflicte (1936 – 1942).

CARRERAS BALAGUER, J.:

Sanitat pública a Berga (1935 – 1939).

BATTESTINI PONS, R.:

Avenços mèdics durant la Guerra Civil.

HERVÁS PUYAL, C.; CAHISSA MUR, M.:

Presència catalana al XI Congrés de la Societat Internacional de Cirurgia (Brussel·les, 1938).

RIERA BLANCO, M.:

La Creu Roja i un metge rural (Esplugues, 1904 – 1964).

RIERA BLANCO, M.:

L'autarquia a la medicina.

PARÉS MARIMON, R. M.; ESCUDÉ AIXELÀ, M.:

La sanitat i la premsa igualadina durant la Guerra Civil.

TOMÀS CABOT, J.:

Un record de Francesc Duran Reynals als 50 anys de la seva mort.

Sala de ferits de l'hospital número 18. Barcelona.

DISSABTE, 14 DE JUNY DE 2008

09,30 – 10,40 h: **LA MEDICINA AL BERGUEDÀ I LA CATALUNYA CENTRAL**
(Continuació)

Moderador: Manuel M. Escudé i Aixelà
Secretari: Xavier Pedrals i Costa

SANTANDREU SOLER, D.:

Aspectes sanitaris en l'estada del baró de Maldà a Berga.

MUNTAÑÀ BUCHACA, D.:

Apunt sobre un quinzenari dirigit per un metge durant la Segona República.

SERRA ROTÉS, R.; PONS SERRA, N.:

Faustí Llaverias Viladomiu (Puig-reig, 1898 – 1982), metge de Puig-reig.

PONS SERRA, N.:

Un receptari del segle XVIII del mas Lladó de Puig-reig.

LÓPEZ GÓMEZ, J. M.:

La etapa catalana del médico Luciano Puigdollers. Vida y escritos (c. 1760 – c. 1797).

SERRA ROTÉS, R.:

Notes sobre malalties i miners a la conca minera berguedana a mitjan segle XX.

JUANICO PETRUS, A.:

Claudi Sala i Pons (Artés, 1868 – 1943). Un eminent científic i polifacètic home.

PUJOL ROS, J.; ESCUDÉ AIXELÀ, M.:

El sanatori antituberculós de Vilada: l'obra d'Àngel Soler i Daniel.

ASPECTES SANITARIS DELS ARXIUS PARROQUIALS

10,40 h:

PONÈNCIA:

JACINT CORBELLA I CORBELLA:

Utilitat sanitària de la recerca en els arxius parroquials.

11,00 h:

Comunicacions:

Moderador: Josep M. Calbet i Camarasa

Secretari: Maria Gassó i Tarrés

LIRIA CASAFONT, J.; ESPELT HERNÁNDEZ, A.:

Aspectes sanitaris d'una comunitat rural berguedana (1590 – 1930).

SALLÉS PLANAS, L.:

Metges i cirurgians més destacats de Solsona de 1565 a 1700.

CURTÓ SOLER, C.:

Les partides dels Arxius Parroquials de Sant Feliu de Cabrera, Sant Genís de Vilassar, Sant Joan de Vilassar i la Santa Creu de Cabriels, des de la perspectiva historiogràfica en els seus aspectes socioculturals i sanitari – lingüístics.

ESCUDE AIXELÀ, M.:

Nota biogràfica de Pere Serramalera i Puig (1912 – 1998).

VERA GRANADOS, A.:

La mort violenta de causa laboral a Vilafranca del Penedès durant els segles XVII i XVIII.

11,40 – 12,00 h: Descans (cafè).

12,00 – 14,00 h: **TEMES LLIURES**

Moderador: Josep M. Massons i Esplugas
Secretari: Manel Camps i Surroca

ROIG GARCÍA, J.; MORENO PALOMAR, P.:
Estades de militars a l'Hospital Provincial de Santa Caterina durant els setges de 1808 i 1809.

PINILLA PÉREZ, B.:
Aproximació a la influència de la grip a Barcelona (1918– 1919).

BASSEGODA NONELL, J.:
Dos hospitals medievals.

SUBIRANA ESPINALT, J.:
*El Dr. Ramon Nolla i Martí (Tarragona, 1839– Barcelona, 1911).
Un metge compromès amb els seus ideals i el seu temps.*

MARÍ BRULL, G.:
Perpinyà Hipòlit, beneficiat i administrador de l'Hospital del Coll de Balaguer (s. XIV – XV).

MARÍ BRULL, G.:
Monjos de Santes Creus, administradors de l'Hospital del Perelló al segle XVI.

MARÍ BALCELLS, V. J.:
Antics hospitals rurals de Catalunya.

CARRERAS VILÀ, J.:
La medicalització de la vida.

BUQUERAS BACH, F. X.; FREIXA SANTFELIU, F.:
Etiopatogènia de la malaltia alcohòlica en la segona meitat del segle XIX.

MARÍ BRULL, G.:
La “carta de naturalesa” de mestre Vicenç Castelló, doctor en medicina, català natural de Malta, expedida per la Cort General de 1585.

BECH BORRÀS, J.:
Les terres medicinals emprades pels catalans a la Baixa Edat Mitjana sota la influència de l'Escola de Montpeller.

14,00 – 16,00 h: Dinar de treball

16,00 – 17,30 h: **MEDICINA, GUERRA CIVIL I DICTADURA**
(Continuació)

Moderadora: Queralt Solé i Barjau
Secretari: Lluís Ballús i Planas

BRUGUERA I CORTADA, M.:

El tribunal de responsabilitats polítiques del COMB (1939– 1941).

BLANCAFORT I SANSÓ, X.:

El Col·legi Oficial de Metges de Barcelona durant la Guerra Civil i la postguerra.

BATTESTINI PONS, R.:

Activitats de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears durant la Guerra Civil.

TRASERRA I PARAREDA, J.; CORBELLA I CORBELLA, J.:

Història de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona durant la Guerra Civil i la postguerra.

CAMPS CLEMENTE, M.; CAMPS SURROCA, M.:

La batalla del Segre (novembre de 1938).

CAMPS SURROCA, M.; CAMPS CLEMENTE, M.:

La medicina de Lleida durant la Guerra Civil.

17,30 – 18,00 h: Descans (berenar).

A l'esquerra:
Francesc Montanyà i Santamaria
(Correà-L'Espunyola, 1872)

A la dreta:
Josep de Storch i Pla
(Berga, 1789- Madrid, 1880)

18,00 – 19,30 h: **Comunicacions:**

Moderador: Víctor J. Marí i Balcells

Secretari: Joan Pujol i Ros

SÁNCHEZ AGUSTÍ, F.:

Medicina a l'exili de Tolosa: els Annals de l'Hospital Varsòvia (1948 – 1950).

ZARZOSO ORELLANA, A.:

El projecte de treball "Metges catalans a l'exili".

SABATÉ CASELLAS, F.:

Articles mèdics publicats a la premsa catalana de l'exili (1939 – 1956).

SABATÉ CASELLAS, F.; PÉREZ ABADIA, C.:

Contribució al coneixement de l'exili sanitari femení de 1939, des dels Països Catalans a Amèrica.

SIMÓN TOR, J.:

Notes per a una biografia del Dr. Joan Cuatrecasas Arumí, professor exiliat.

PUCHE MANAUT, A.:

La medicina a l'exili de Mèxic.

ROIG GARCÍA, J.:

La construcció de la Residencia del Seguro Obligatorio de Enfermedad per a la ciutat de Girona (1956).

USTRELL, E.; USTRELL TORRENT, J. M.:

Depuració dels odontòlegs a Barcelona (1942 – 1946).

19,30 – 20,00 h: **TEMES LLIURES**

(Continuació)

ROTLLAN VERDAGUER, A.:

Aspectes biogràfics de Josep Antoni Salvà i Miquel.

SABATÉ FORT, J.; SABATÉ BOSCH, J. M.:

"El metge dels pobres": un exemple de medicina domèstica, receptaris casolans i altres tractats d'higiene i medicina popular.

PEDRALS COSTA, X.; BOIXADER CASAMARTINA, A.:

Benito Moradillo: biografia i estudi mèdic.

DIUMENGE, 15 DE JUNY DE 2008

10,00 – 11,30 h: **TEMES LLIURES**
(Continuació)

Comunicacions:

Moderador: Miquel Vilardell i Tarrés
Secretari: Armand Rotllan i Verdaguer

CORBELLA CORBELLA, J.:
Metges catalans proposats per al Premi Nobel de Medicina (1901 – 1951).

DOMÈNECH LLABERIA, E.:
Nota sobre els “Rapports de Psicología y Psiquiatría Pediátricas” (1968) i el Dr. Dídac Parellada.

TRASERRA PARAREDA, J.; TRASERRA CODERCH, J.:
Notícia del curs 1826 del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona.

RIERA BLANCO, M.:
Noves investigacions de l'Estudi General de Barcelona.

AUSÍN HERVELLA, J. L.:
El model progressista de la sanitat pública en Joaquim Homs i Parellada.

MARÍ BALCELLS, V. J.:
Els inicis de la cirurgia vascular a Catalunya.

DOMÈNECH TORNÉ, F.:
Inicis de la medicina nuclear a Catalunya.

BECH BORRÀS, J.:
Aportacions d'Agrícola al coneixement de les malalties dels miners.

NET CASTEL, A.:
Formació europea d'alguns metges catalans.

11,30 – 12,00 h: Descans (café).

12,00 – 12,45 h: **TEMES LLIURES**

(Continuació)

Moderador: Josep Traserra i Parareda

Secretari: Josep Tomàs i Cabot

CALBET CAMARASA, J. M.; AUSÍN HERVELLA, J.L.:

El nínxol dels metges pobres.

CALBET CAMARASA, J.M.; NACENTA DURBAN, R.:

Un peritatge mèdic prematrimonial (1774).

PUJOL ROS, J.; ESCUDÉ AIXELÀ, M.; CALBET CAMARASA, J. M.:

L'impacte de la visita d'Alexander Fleming a Barcelona l'any 1948.

ROVIRA FIUS, J. M.; ESCUDÉ AIXELÀ, M.:

El servei de radiologia de l'Hospital Clínic durant la Setmana Tràgica.

CALBET CAMARASA, J. M.; ESCUDÉ AIXELÀ, M.:

Memòries sobre les ferides per arma de foc de mitjan segle XIX.

12,45 – 13,15 h: **EL DICIONARI BIOGRÀFIC DE METGES CATALANS. APLICACIÓ DELS SISTEMES MULTIMÈDIA A LA HISTÒRIA DE LA MEDICINA. PROJECTES EN CURS.**

Ponents:

Jacint Corbella i Corbella

Jospe M. Calbet i Camarasa

Manuel M. Escudé i Aixelà.

13,15 – 13,30 h: **SESSIÓ DE CLOENDA**

14,00 h: **DINAR DE COMIAT**

XV CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA

VISITES CULTURALS

Divendres dia 13:

A les 11 del matí: viatge breu en autocar i visita guiada a Pedret, al bell pont gòtic i al magnífic conjunt pre – romànic, documentat l'any 983, que acollia “*l'Orant*” que identifica aquest Congrés. Durada aproximada, 2 hores.

A les 5 de la tarda: viatge de 20 minuts en autocar i visita guiada al Museu de les Mines de Cercs, per conèixer la mineria del carbó que ha estat una font de riquesa d'aquesta comarca. Està ubicat a la colònia de Sant Corneli, un dels nuclis miners millor conservats de Catalunya. Durada aproximada, 2 hores i 30 minuts.

Dissabte dia 14:

A les 11 del matí: sortida a peu i visita guiada al nucli antic i comercial de Berga, als museus i elements patrimonials, i passeig pel mercat típic dels dissabtes, a l'aire lliure. Durada aproximada, 2 hores.

A les 5 de la tarda: sortida de mitjana distància en autocar a la vila de la Pobla de Lillet. Visita guiada als jardins Artigas, de Gaudí (com també ho és el proper xalet de Catllaràs), al típic nucli urbà amb el seu pont gòtic, l'església parroquial amb la famosa Majestat romànica del s. XII, procedent del proper monestir de Santa Maria de Lillet. Durada aproximada, 2 hores i 30 minuts.

Diumenge dia 15:

A les 11 del matí: sortida de curt recorregut en autocar al santuari de Queralt. Visita guiada al conjunt arquitectònic, vistes impagables de la ciutat de Berga i de tot el Baix Berguedà i Bages, fins Montserrat. Passeig curt pels encontorns on s'inicia l'explicació sobre el patrimoni natural de la serra de Queralt i del mig i alt Berguedà. Durada aproximada, 2 hores.

ATENCIÓ: el punt de trobada per a l'inici de les sortides és la recepció de l'hotel Berga Park. Els autocars surten de davant l'hotel i tornen al mateix lloc.

Sant Quirze de Pedret.

XV CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA

CONCERTS

Divendres 13 a les 22,15 hores:

POLIFÒNICA DE PUIG-REIG

Repertori:

1ª PART:	John Rutter	MAGNIFICAT
	Andrew Lloyd Webber	PIE JESU
	Giuseppe Verdi	NABUCCO
	Francesc Mas Ros	NOIS ALEGRES

2ª PART:	Andrew Lloyd Weber	MEMORY
	Boublil & Schönberg	MISS SAIGON
	Carol Cymbala	GOSPEL'S

Director: Ramon Noguera
Piano: Josep M. Conangla
Baix: Josep Vall

Soprano: M. Carme Oliveras, metgessa (Medicina Interna, I. Dexeus)
Soprano: Maria Genís
Soprano: Cristina Coma
Contralt: Montserrat García
Tenor: Joan Rosell
Baríton: Jordi Soler

Dissabte 14 a les 22:15 hores:

MUSICART

MUSIQUES DEL MÓN

Repertori:

1 ^a PART:	W. A. Mozart	DIVERTIMENTO EN RE MAJOR
	A. L. Webber	SUITE CATS
2 ^a PART:	H. Pourcell	SUITE REINA DE LES FADES
	X. Montsalvatge	POSTAL DE L'HAVANA
	C. Gardel	TANGO « <i>POR UNA CABEZA</i> »
	H. Mancini	MOUNT RIVER
	Estàndard de jazz	LLULLABY OF BIRDLAND

Coral Polifònica de Puig-reig

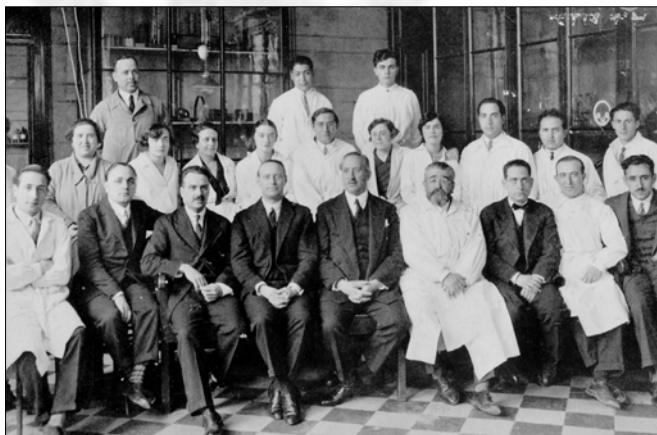
XV CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA

EXPOSICIONS

L'INSTITUT DE FISIOLOGIA. CONTRIBUTIÓ ALS CENTENARIS DE LA NOVA FACULTAT DE MEDICINA I L'HOSPITAL CLÍNIC DE BARCELONA (1906) I DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1907)

Exposició itinerant coordinada per Jacint Corbella i Corbella, Manuel M. Escudé i Aixelà i Joan Pujol i Ros. Organitzada per la Facultat de Medicina i el Seminari Pere Mata de la Universitat de Barcelona, amb el suport de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans, Clínic Corporació Sanitària, la Societat Catalana d'Història de la Medicina, l'Arxiu Iconogràfic Històric de la Sanitat Catalana '*Gaspar Sentiñon*' i l'Arxiu Històric de les Ciències de la Salut.

Ocupa 26 plafons que descriuen la seva creació pel Dr. August Pi i Sunyer i el desenvolupament del que va ser el principal institut de recerca biomèdica del seu temps, que es donà a conèixer més enllà de les nostres fronteres i feu que investigadors d'altres països llegissin treballs científics escrits en llengua catalana. La guerra acabà sobtadament amb el projecte, que continuà durant un temps a l'exili, a Caracas, amb el nom de "*Instituto de Medicina Experimental*".

Fotografia clàssica de
l'Institut de Fisiologia
cap a 1928.

ELS METGES CATALANS A L'EXILI

Aquesta exposició itinerant, coordinada per Alfons Zarzoso Orellana, és un projecte del Museu d'Història de la Medicina de Catalunya que compta amb el suport del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona.

Ocupa 17 plafons que relaten l'exili de metges catalans, molts d'ells de prestigi, a causa de la Guerra Civil i la repressió, i com van refer les seves vides en situacions difícils.

EXPOSICIONS DIGITALS

EL BERGUEDÀ I RODALIA: IMATGES DEL PASSAT

Autors: Foto Luigi (Berguedà)
Joan Plana Vilella (Vall de Lord, Solsonès)

Recull d'imatges d'aquest país, útils per a caracteritzar un entorn i una època poc sobrada en recursos sanitaris, però que correspon al nostre passat directe.

VISIÓ DE LA MEDICINA SOCIAL A FINALS DELS SEGLE XIX

Autor: Víctor Gómez i Gómez.

L'autor és el coordinador del projecte BioPol de la Universitat de Barcelona. Aquest material ha estat recentment exposat a l'Hospital de Bellvitge. Es tracta d'un recull d'anuncis de tema sanitari publicats a la premsa d'aquell temps.

Sala d'homes de l'Hospital Sant Bernabé de Berga.

Equip mèdic amb l'ambulància de l'empresa Carbons Pedraforca: Manuel Gargallo, Hipòlit Vicente, Pi Guillén, Benito Moradillo, Francesc Comellas i Víctor Freixa.

XV é
c o n g r é s
d'història
de la medicina
c a t a l a n a

REIAL ACADEMIA DE MEDICINA DE CATALUNYA
XV CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA
Carrer del Carme, 47. 08001-BARCELONA
Telèfon: 670.45.10.53 • Fax: 93. 872.38.98
E-mail: histoberga@ramc.cat

Distingit/da amic/ga,

De nou la Comissió Organitzadora del **xv Congrés d'Història de la Medicina Catalana** ens posem en contacte amb vostè per recordar-li que aquest esdeveniment, convocat per la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, tindrà lloc els dies 13, 14 i 15 de juny de 2008 a la ciutat de Berga.

Com ja sap, Berga és una ciutat d'uns 15.000 habitants, amb un casc antic de gran bellesa, situada en un entorn natural extraordinari. En les dates del congrés la climatologia sol ser benigna, per bé que és recomanable dur un jersei per si la nit és fresca. Pot consultar detalls en la pàgina web: www.ajberga.cat.

Estem organitzant un congrés per gaudir de les aportacions acadèmiques, de la companyonia, d'activitats culturals complementàries als vespres, i paral·leles. Tots, congressistes i acompanyants, ens ho passarem bé.

El congrés constarà de quatre seccions temàtiques, dedicades a la *Medicina al Berguedà i la Catalunya Central*; *Medicina, Guerra Civil i Dictadura*; els *Arxius Parroquials* com a fonts documentals, i *Comunicacions lliures*. En el curs del mateix i en un acte extraordinari, es presentarà la segona edició, corregida i molt ampliada, del *Diccionari Biogràfic de Metges Catalans*, obra monumental dels doctors Jacint Corbella i Josep M. Calbet. També hi tindrem dues exposicions, una dedicada a *L'Institut de Fisiologia* i l'altra als *Metges catalans a l'exili*.

El Congrés se celebrarà al Pavelló de Suècia, que forma un conjunt unitari amb l'hotel *Berga Park* del que està separat solament per un ampli espai d'aparcament. Hem negociat uns preus molt avantatjosos amb aquest modern i agradable hotel, que té un nombre reduït d'habitacions, per la qual cosa li recomanem que faci la reserva amb la màxima antelació, començant si es vol ara mateix i, en tot cas, abans del 15 d'abril. Es pot veure a la pàgina web: www.hotelbergapark.com, les característiques de l'hotel.

A partir d'ara, per a una bona organització, cal tenir en compte els terminis següents:

1. Inscripcions de congressistes i d'acompanyants, i reserva de places d'hotel, abans del 15 d'abril. Després d'aquesta data hi ha risc de no trobar habitació en l'hotel de referència i haver d'anar a altres establiments, amb preus lliures.
2. Els títols de les comunicacions cal comunicar-los també abans del 15 d'abril. Després d'aquesta data es podran afegir treballs, sense garantia de que surtin publicats en el programa del congrés.
3. El primer llibre d'actes s'editarà abans del congrés i es lliurarà al seu inici. Si es vol participar en aquest volum, cal enviar el text complet abans del 15 d'abril.

XV é
c o n g r é s
d'història
de la medicina
c a t a l a n a

En els fulls adjunts recordem l'adreça de la Secretaria i li adjuntem els preus d'hoteleria.

L'encoratgem a participar en el congrés, amb el convenciment de que entre tots el farem possible, plaent i de grat record.

Signat: Dr. Lluís Guerrero i Sala

President del xv Congrés d'Història de la Medicina Catalana

Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

Barcelona, 15 de gener de 2008

REIAL ACADÈMIA DE MEDICINA DE CATALUNYA
XV CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA
Carrer del Carme, 47. 08001-BARCELONA
Telèfon: 670.45.10.53 • Fax: 93. 872.38.98
E-mail: histoberga@ramc.cat

berga 2mil8

del 13 al 15 de juny

INSCRIPCIÓ

Congressistes: *280 euros* (inclou material del congrés, llibres d'actes, 2 dinars de treball i el de cloenda i 5 coffee break).

Acompanyants: *120 euros* (inclou 2 dinars de treball, el de cloenda i activitats paral·leles).

HOTEL

Habitació doble, per a ús individual, i mitja pensió (2 nits, 2 esmorzars i 2 sopars): *130 euros*.

Habitació doble, per a 2 persones, i mitja pensió (2 nits, 4 esmorzars i 4 sopars): *180 euros*.

L'hotel Berga Park disposa també d'habitacions triples, amb preus concertats per als congressistes.

Els imports citats en aquest apartat d'Hotel els farà efectius directament l'interessat al deixar l'habitació, i cal afegir un 7% d'IVA.

La categoria de l'hotel Berga Park és de ***.

La reserva d'habitació la farà directament l'interessat, trucant a l'hotel Berga Park, tel. 93 821 66 66 o escrivint al correu reserves@hotelbergapark.com, advertint que són participants del xv Congrés d'Història de la Medicina Catalana.

XV CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA
Berga, 13, 14 i 15 de juny de 2008

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ

CONGRESSISTA:

NOM i COGNOMS

Adreça:

Codi postal i Població:

Telèfon fix:

Telèfon mòvil:

E-mail:

ACOMPANYANTS:

NOM I COGNOMS

COMUNICACIONS:

TITOL DE LA COMUNICACIÓ:

TITOL DE LA COMUNICACIÓ:

TITOL DE LA COMUNICACIÓ:

Cal enviar la butlleta, juntament amb el comprovant de la transferència bancària, a una de les adreces següents:

Secretaria General: Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya.

xv Congrés d'Història de la Medicina Catalana.

Carrer del Carme, 47. 08001-Barcelona. Tel.: 93 317.16.86.

E-mail: histoberga@ramc.cat

Dr. Lluís Guerrero Sala. Passeig de Pere III, 67, 4°-2^a. 08242-Manresa.

Tel. 670.45.10.53 (preferiblement a partir de les 10 del vespre).

E-mail: 9658LGS@comb.es

Transferència bancària a:

2041 0063 39 0040026414 (compte de la RAMC pel Congrés a Caixa de Manresa), fent constar com a concepte: *xv Congrés d'Història de la Medicina Catalana.*